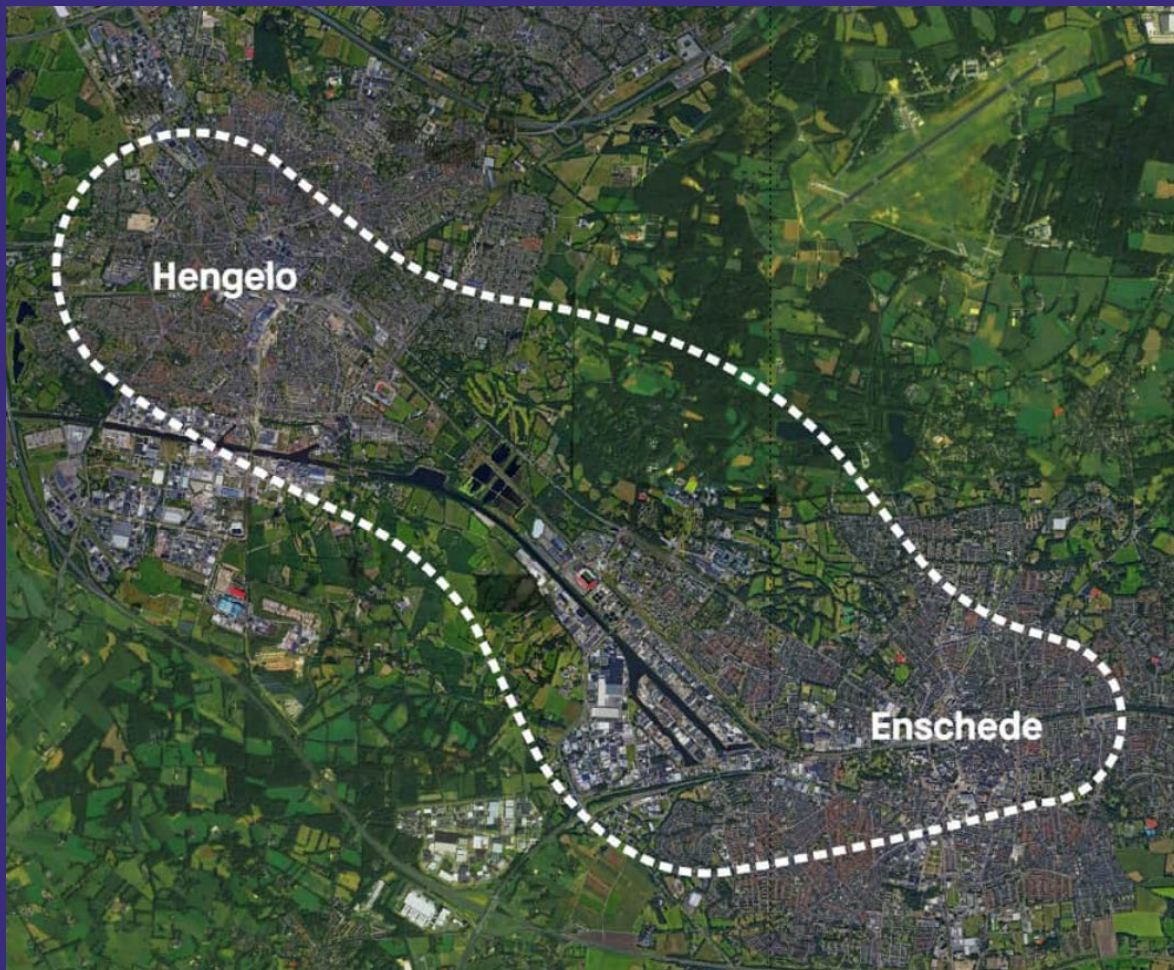

Vervolg Spoorzone Hengelo Enschede Bestuurlijke opdracht

Vervolg Spoorzone Hengelo Enschede

Bestuurlijke opdracht

Versie: 24 februari 2025

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	3
2. Deelproduct 1 - Ruimtelijke en programmatische strategie	4
3. Deelproduct 2- Financiële uitvoerbaarheid	8
4. Deelproduct 3 - Samenwerking gemeente Hengelo – Enschede	9
5. Planning en proces.....	9
6. Stakeholders	10
7. Inzet organisatie	11
8. Financiën en risico's	13
Bijlage 1 - Rode draad week van SHE.....	14
Bijlage 2 - Relevantie informaties en studies	15

1. Inleiding

De opgave SHE heeft zijn basis in een talentopgave. Het ontwikkelen van een levendig stedelijk gebied met nieuwe woon/leefvormen is de ontbrekende schakel voor het aantrekken van nieuwe generaties. De combinatie van groeiende bedrijven, het tekort aan personeel en de aanstaande dubbele vergrijzing maakt dat we inzetten op een schaalsprong. Zodat we de sociaaleconomische structuur van Twente versterken.

Met 4 doelen:

- Van braindrain naar braingain
- Kraamkamer en thuisbasis top-technologische bedrijven
- Internationaal gerenommeerde groene technologische topregio
- Stedelijk leven op z'n Twents

De visie en ambitie van SHE is opgeschreven in de Position Paper 'Spoorzone Hengelo-Enschede, Yes SHE Can!' en vastgesteld door beide gemeenteraden. Daarnaast is de ambitie verder uitgewerkt in de omgevingsvisies van beide steden. Ook is de Regionale Strategische Investerings Agenda (RSIA) opgesteld. Dit document wordt een stap verder uitgewerkt voor heel Twente in de Regionale ontwikkelstrategie Twente (ROS). Na een jaar kwartiermaken is er behoefte aan het concreter maken van de visie en ambitie voor SHE.

Het ontwikkelperspectief SHE

Door het opstellen van een ontwikkelperspectief voor SHE is er straks een concreter beeld wat we de komende jaren gaan doen in de spoorzone. Dat geldt zowel voor de korte termijn, middellange termijn als de lange termijn. Welke stappen moeten we zetten om uiteindelijk in 2050 de spoorzone te zijn zoals in de position paper staat beschreven?

Het ontwikkelperspectief is een nadere uitwerking van de ambities voor de bestaande en nieuwe plannen en ontwikkelingen binnen SHE. De basis voor sturing op de ambities en het aanjagen van nieuwe ontwikkelingen binnen deze ambities.

We zien als resultaat voor het ontwikkelperspectief een:

- Ruimtelijke en programmatische uitwerking zodat in 2050 de visie en ambitie voor SHE zijn behaald.
- Eigenaarschap voor SHE in organisatie, gemeenteraad, provincie, Rijk en partners.
- Inzicht in de financiële consequenties voor SHE.

Doelgroepen van het ontwikkelperspectief zijn de overheden, marktpartijen, en andere stakeholders zoals culturele partners, onderwijsinstellingen, landschap Overijssel etc. Hoofdstuk 5 gaat nader in op hoe stakeholders worden betrokken.

Het ontwikkelperspectief bestaat uit drie deelproducten:

1. Ruimtelijke en programmatische strategie SHE
2. Financiële uitvoerbaarheid
3. Samenwerking gemeente Hengelo – Enschede

In de volgende hoofdstukken wordt ieder deelproduct nader uitgeschreven.

Ontwikkelperspectief SHE en verstedelijkingsstrategie Twente

In het BO Leefomgeving van 7 november gaf het Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening het startsein om samen met de regio Twente een integrale verstedelijkingsstrategie uit te werken. Hierin moet duidelijk worden hoe de schaalsprong van Twente vorm krijgt. SHE is één van de belangrijkste en het grootste sleutelproject binnen de verstedelijkingsstrategie van Twente om meer woningen te bouwen en gelijktijdig de

werkgelegenheid en voorzieningen te laten groeien. SHE geeft richting aan de verstedelijking van Hengelo en Enschede. SHE is de motor van Twente.

Het momentum is nu. Het is van belang om nu concrete vervolgstappen te zetten. Om de energie uit de kwartiermakersfase vast te houden. Maar zeker ook vanwege het opstellen van de Regionale Ontwikkelstrategie Twente (ROS). SHE is daarin een belangrijke motor. Door in SHE concreter te worden, kunnen we de ROS helpen. Inhoudelijk en in de tijdlijn van bestuurlijke overleggen met het Rijk. Met SHE kunnen we laten zien hoe we de verstedelijkingsambitie van Twente in Hengelo en Enschede invullen. Dat helpt bij het verdelen van de financiële middelen vanuit het Rijk. Door verder te werken aan SHE zijn we als gemeentes klaar om de beloftes voor de schaalsprong van Twente waar te maken.

2. Deelproduct 1 - Ruimtelijke en programmatische strategie

De ruimtelijke en programmatische strategie geeft inzicht in wat nodig is om de ambitie van SHE op de korte (<2030), middellange (<2040) en lange termijn (<2050) te realiseren.

2.1 Waar staan we?

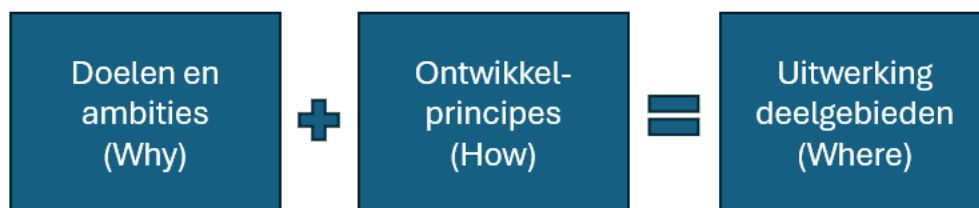
In de spoorzone werken we al aan veel plannen en ontwikkelingen, zoals binnenstad Hengelo, Hart van Zuid Hengelo, Centrumkwadraat Enschede, Kennispark en Tweekelerveld die bijdragen aan de brede schaalsprong van wonen, werken en voorzieningen.

Er is veel meer potentie in het gebied spoorzone dan alleen de optelsom van de afzonderlijke projecten en sectorale beleidslijnen. Dit maken we concreter. Daarin nemen we de volgende zaken mee:

- Position Paper SHE
- Regionale Stedelijke Investeringsagenda (RSIA)
- Position Paper Twente 2050
- Opdracht Regionale ontwikkelstrategie Twente / verstedelijkingsstrategie Twente
- Resultaten week van de SHE (inclusief rode draad)

2.2 Wat is er nodig?

Om te komen tot de ruimtelijke en programmatische strategie worden de volgende stappen gezet:

1. Aanscherpen ambities (PSU)

In de position paper is een duidelijke ambitie weergegeven voor de SHE. Naderhand is de RSIA opgesteld. En ook in de daaruit voortvloeiende position paper Twente 2050. In deze documenten staan ook ambities voor Hengelo en Enschede. De eerste stap is om de uitgangspunten van de doelen en ambities voor SHE scherper te maken.

- Welke bandbreedtes voor het verdichtingspotentieel worden meegenomen in volgende stap?

- Welke doelen moeten behaald worden in SHE?
- Op welke termijn moeten de doelen behaald worden? Wat is behaald in 2030, 2035, 2040 en 2050)?
- Wat is de (voorlopige) gebiedsafbakening van SHE?

Voor alle stakeholders wordt duidelijk hoe SHE zich verhoudt tot de verstedelijkingsstrategie Twente. Met andere woorden: wat draagt SHE bij aan Twente en hoe heeft SHE Twente nodig.

Nieuwe inzichten uit de vervolgstappen kunnen ertoe leiden dat resultaten uit stap 1 nader worden aangescherpt.

2. Ontwikkelprijncipes SHE

Om te komen tot de ruimtelijke en programmatische strategie worden ruimtelijke en sociale ontwikkelprincipes uitgewerkt voor SHE.

Deze ontwikkelprincipes zijn richtlijnen en uitgangspunten die richting geven aan de manier waarop SHE ontwikkeld wordt tot het nieuwe stedelijke visitekaartje van Twente en hoe dat er dan uitziet. De ontwikkelprincipes vormen samen de leidraad voor het hele SHE gebied. We verbeelden dit ook in een ruimtelijk raamwerk. Het raamwerk is een robuust kader waarbinnen ingespeeld kan worden op veranderende omstandigheden.

De principes en het raamwerk worden uitgewerkt voor de verschillende gebieden binnen SHE. Zodat we ook op dat schaalniveau de uitgezette koers kunnen vasthouden. (zie stap 3)

De inzichten van de Week van SHE (zie bijlage 1) vormen de basis voor de ontwikkelprincipes en leiden tot de volgende onderzoeksvragen:

1. Welke nieuwe vormen van stedelijk leefmilieus zijn passend in SHE waarbij ieder zijn eigen karakter heeft?
 - a. Tot welke programmatische mix van wonen, werken en voorzieningen leidt dit per leefmilieu?
 - b. Wie zijn de doelgroepen per leefmilieu?
 - c. Welke openbare ruimte, dan wel ontwerpprincipes horen bij het nieuwe stedelijke leefmilieu?
2. Hoe versterken we het Twentse landschap en natuur (incl. groene en blauwe structuur) als identiteit van SHE én versterkend op de schaa sprong? Uitgangspunt is dat de groene ruimte tussen de beide steden blijft bestaan.
3. Welke voorzieningen zijn cruciaal en waar ontbreken die in de bestaande / nieuwe stad?
4. Wat is er in de bestaande wijken nodig om alle levensfasen te faciliteren (roltrap)?
5. Wat is het economische profiel van SHE als bijdrage aan de groene technologische topregio? En tot welke programmamix leidt dit?
6. Verbinden mensen en gebieden: Welke mobiliteitsstrategie hanteren we in SHE om actieve mobiliteit (lopen-fietsen) te stimuleren én de regionale bereikbaarheid te borgen?
7. Wat zijn de randvoorwaarden voor de stadscentra en stationsgebieden zodat zij een welkome ontmoetingsplekken vormen voor bewoners en bezoekers?
8. Hoe draagt SHE bij aan de transitie van energie en beschikbaarheid drinkwater? Welke ruimte vraagt dit in SHE en wat is daarvoor nodig?

We starten niet bij nul, veel informatie is er al. In bijlage 2 is een overzicht gemaakt van informatie en studies die lopen en bijdragen bij het beantwoorden van de onderzoeksvragen.

Stap 3: Uitwerking in deelgebieden

De ontwikkelprincipes worden uitgewerkt in deelgebieden. Op die wijze krijgen we inzicht op de gestelde doelen en ambities (stap 1) en ontwikkelprincipes (stap 2) ook haalbaar zijn in de spoorzone.

De onderzoeksvragen die in deze stap worden beantwoord zijn:

- Welke gebieden onderscheiden we?
De position paper van SHE doet een eerste aanzet van de deelgebieden. We begrenzen de deelgebieden definitief in het op te stellen ontwikkelperspectief.
- Wat betekenen de uitkomsten van stap 2 voor de verschillende deelgebieden? En wat betekent het voor de projecten in de deelgebieden (zie kader)?
- Worden de ambities en doelen uit stap 1 gehaald? Biedt SHE voldoende verdichtingspotentieel?
- Welke dilemma's komen er naar voren en op welk schaalniveau moet dit opgelost worden?

De mate van uitwerking per deelgebied verschilt. In bepaalde deelgebieden zijn al projecten variërend van stadium initiatiefase tot realisatiefase (tot 2030). Voor de huidige projecten/gebiedsontwikkelingen zal de uitwerking van de ontwikkelprincipes een instructie zijn (zie kader). Voor (projecten in) de deelgebieden die op de middellange termijn (2030 tot 2040) aan de orde komen zullen het uitwerkingen zijn die een richting geven. En voor de lange termijn zijn de ontwikkelprincipes vertaald in onderzoeksvragen om het op een later moment uit te werken. Met sfeerimpressies geven we het gewenste beeld aan hoe de spoorzone er in 2050 uitziet.

Fases bij project in deelgebieden

Op dit moment werken we al op veel plekken aan gebiedsontwikkelingen en projecten binnen -deelgebieden in- de SHE. Niet elk project is even ver. De fase waarin lopende projecten zitten verschillen per deelgebied.

- Projecten in ontwerp- realisatiefase: deze deelgebieden of projecten zijn al ver in uitwerking en gaan richting uitvoering. Bijsturen op SHE ambitie op korte termijn is lastig. De principes van SHE worden meegegeven om te kijken of er quick wins te behalen zijn.
- Projecten in definitiefase: stevig onderzoeken waar nog ruimte is om de principes van SHE toe te voegen en nader uit te werken bij projecten waar gewerkt wordt aan een concreet plan.
- Projecten in initiatieffase: bij deze projecten kan nog worden bijgestuurd op de principes van SHE.

Met projecten bedoelen we gebiedsontwikkelingen waar momenteel al aan gewerkt wordt binnen de gemeentelijke organisaties.

Stap 4: Ontwikkelstrategie met uitvoeringsprogramma

Er dient duidelijk gemaakt te worden welke zaken randvoorwaardelijk zijn om het nieuwe hoogstedelijke woon- en werkmilieu te realiseren. De ontwikkelstrategie met uitvoeringsprogramma geeft inzicht in de volgorde van de voorgestelde maatregelen.

Dit gaat over de zogenaamde s-curve. Je kan op korte termijn gebiedsontwikkelingen doen zonder grootschalige investeringen in bijvoorbeeld mobiliteit. Maar op een gegeven moment moeten er ook minder populaire maatregelen in gang gezet worden het 'zoet' te kunnen blijven ontwikkelen.

Het uitvoeringsprogramma moet inzichtelijk maken welke investeringen wanneer nodig zijn om te kunnen blijven werken aan de schaa sprong. Dit is een adaptief uitvoeringsprogramma zodat ook bijgestuurd kan worden door nieuwe inzichten en ontwikkelingen (zoals economische conjunctuur, innovaties en trends en ontwikkelingen).

Bij het uitvoeringsprogramma richten we ons ook nadrukkelijk op onze partners. Om de schaa sprong in Hengelo en Enschede te realiseren moeten provincie en Rijk meedoen en waar mogelijk partners. Deze stap heeft raakvlakken met het tweede deelproduct, de financiële uitvoerbaarheid.

2.3 Het resultaat

De ruimtelijke en programmatische strategie voor SHE wordt samengevat in een zelfstandig lezend boek met wervende boodschap en daarin de volgende onderdelen:

- Integrale ontwikkelprincipes (beleidslijnen) voor de nieuwe stedelijke leefmilieus.
- Ruimtelijke en programmatische vertaling van de ontwikkelprincipes SHE in woord en beeld.

- Randvoorwaardelijke ontwikkelingen om het nieuwe stedelijke leefmilieu te creëren.
- De ontwikkelprincipes voor SHE uitgewerkt in deelgebieden.
- Stedenbouwkundig raamwerk.
- Ontwikkelstrategie met uitvoeringsprogramma inclusief korte termijn, middellange termijn en lange termijn.

Aandachtspunt is de planologische borging van uitspraken in dit deelproduct. Daarbij moet aandacht zijn voor de omgevingsvisies van beide steden en mogelijke aanpassingen in bestaand beleid van Hengelo en Enschede.

3. Deelproduct 2- Financiële uitvoerbaarheid

De ruimtelijke en programmatische strategie brengt in beeld wat SHE als sleutelproject kan betekenen in de verstedelijkingsstrategie voor Twente. Maar dit kan niet zonder financiën en personele capaciteit gerealiseerd worden.

Daarom is deelproduct 2 van het ontwikkelperspectief de financiële uitvoerbaarheid en consequenties. Om zo ook het gesprek aan te gaan met het Rijk en Provincie om gezamenlijk de opgaven op te pakken.

3.1 Waar staan we?

De volgende ingrediënten hebben we:

- onderzoeksrapport Fakton – position paper
- onderzoek RSIA/ROS
- dashboard Verstedelijking van college van Rijksadviseurs ([Dashboard Verstedelijking | Projecten | College van Rijksadviseurs](#))

3.2 Wat is er nodig?

Het tweede deelproduct van het ontwikkelperspectief maakt het volgende inzichtelijk:

- De (maatschappelijke) meerwaarde van investeren in de Spoorzone Hengelo – Enschede. De woningbouwopgave is geen doel op zich, het is het middel om Hengelo en Enschede (en zelfs heel Twente) sociaal-economisch sterk te houden. De maatschappelijke meerwaarde om te investeren in de spoorzone Hengelo Enschede moet duidelijk onderbouwd te worden (inspiratie hiervoor is denken vanuit Brede welvaart)
- Gedetailleerde kostenraming van voorgestelde investeringen en onrendabele toppen.
- Bij welke ingrepen gaat het om structureel geld en wanneer is het incidenteel?
- Welke investeringen door welke partijen gemaakt moeten worden en waar cofinanciering en subsidies mogelijk zijn vanuit Europa, het Rijk en provincie.
- Welke personele inzet/capaciteit en kennis het vraagt van beide organisaties.

Bij het opstellen van dit deelproduct dient goede afstemming te zijn met de verstedelijkingsstrategie Twente.

3.3 Resultaat

Het deelproduct is een rapport waarin antwoord wordt gegeven op bovenstaande genoemde punten.

Bij het vaststellen van het ontwikkelperspectief is niet het doel om financiële dekkingsvoorstellen in te dienen bij de gemeenteraden. Het is bedoeld om de kosten en baten in beeld te brengen, de investeringsbereidheid vast te leggen en samen met provincie en Rijk hierover af spraken te maken.

4. Deelproduct 3 - Samenwerking gemeente Hengelo – Enschede

Deelproduct 1 en 2 leiden ertoe dat ook nagedacht moeten worden hoe beide gemeenten samen de ambities voor SHE gaan waar maken. Hoe gaan beide organisaties komende jaren samenwerken om de gestelde doelen, ambities en plannen waar te maken? Het is een langjarige ontwikkeling en dus ook samenwerking tussen de twee gemeenten.

4.1 Waar staan we?

De volgende ingrediënten hebben we:

- onderzoeksrapport Fakton – position paper
- onderzoek Erasmus Universiteit (januari – april 2025)

4.2 Wat is er nodig?

We willen weten hoe we met elkaar gaan samenwerken, daarin is het ook een wisselwerking met wat we gaan maken. Daarom is dit product pas echt te maken en formuleren als product 1 en 2 een eind op weg zijn.

Naast beide gemeenten moeten we ook afspraken maken over de samenwerking met het Rijk en provincie en andere partijen zoals Waterschap en Landschap Overijssel.

Voor deze fase is behoefte aan richtinggevende uitspraken van de governance structuur. Welke rollen en verantwoordelijkheden zijn er? Hoe worden beslissingen genomen? Hoe vindt de communicatie met externe partijen plaats?

Een goede governance-structuur zorgt ervoor dat de organisatie effectief, efficiënt en verantwoord kan functioneren, en helpt risico's beheersen.

4.3 Resultaat

- Richtinggevende uitspraken voor de governance structuur;
- Stappenplan om te komen tot advies voor langdurige samenwerking.

5. Planning en proces

Planning

We zijn gebaat met voortvarendheid en ook input mee te kunnen geven vanuit SHE aan de verstedelijkingsstrategie van Twente. Daarom wordt volgende planning voorgesteld:

- Tussentijdse mijlpaal: stap 1 & 2 van deelproduct 1 in mei 2025 gereed. Daarna op route brengen ter vaststelling door gemeenteraad.
- Stap 3 van deelproduct 1 is in oktober gereed. Daarna op route brengen ter vaststelling door de gemeenteraad.
- Eind 2025 zijn alle deelproducten gereed om te laten om op route te brengen ter vaststelling door de gemeenteraad.

Er zit een volgtijdelijkheid in de drie producten. Maar product 1 hoeft niet helemaal klaar te zijn om te kunnen starten met product 2. Hetzelfde geldt voor product 2 en 3.

Schematisch ziet dat er als volgt uit:

product	Q1 2025	Q2 2025	Q3 2025	Q4 2025	opmerkingen
1 ruimtelijk en programmatische strategie					
stap 1					mei 2025 gereed, daarna op route ter vaststelling door Raad
stap 2					mei 2025 gereed, daarna op route ter vaststelling door Raad
stap 3					okt 2025 gereed, daarna op route ter vaststelling door Raad
stap 4					
2 financiële uitvoerbaarheid					
3 samenwerking Hengelo-Enschede					

Geen traditionele aanpak

Om te komen tot een ontwikkelperspectief wordt niet gekozen voor een traditionele aanpak. Gewenst is om voortvarend stappen te zetten en keuzes te maken. Tijdens de week van SHE is de pressure cooker vorm als prettige werkwijze ervaren. Ook is de combinatie tussen samenwerken met externe bureaus, multidisciplinaire teams en een combinatie van ambtenaren en externe experts goed bevallen.

Samen met de programmamanager en de externe bureaus wordt deze aanpak nader uitwerkt.

Om te komen tot stap 1 en 2 van deelproduct 1 wordt gedacht aan de volgende opzet:

- Kick-Off met betrokken collega's

Doel: presenteren zes ontwikkelprincipes en plan van aanpak om te komen tot ontwikkelprincipes

- Werksessie over ambities en doelen (en laadvermogen)

Doel: ambities en doelen voor SHE scherper maken en door Opdrachtgevers laten vast stellen als uitgangspunt voor rest van het proces (stap 1 van deelproduct 1).

Werksessie is in kleine werkgroep mede met collega's die al zijn gestart naar studie laadvermogen SHE.

- 3 atelier dagen

Doel van de ateliers: de onderzoeksvragen beantwoorden en de zes ontwikkelprincipes nader uitwerken die vastgesteld worden door de gemeenteraad.

Om de onderzoeksvragen van stap 2 te beantwoorden worden (ontwerp)atelierdagen georganiseerd. Er wordt tegelijkertijd aan verschillende vragen gewerkt worden in deelsessies. Onderdeel van het programma is dat de verschillende deelsessies de inzichten met elkaar delen. Hieruit komen mogelijk dilemma's of keuzes uit voort waar het adviesbureau nadere uitwerking aan kan geven.

Tijdens de 2e atelier dag wordt ook een avondprogramma georganiseerd om stakeholders te bevragen/mee te nemen.

Gemeenteraad tussentijds meenemen

Het is aan de gemeenteraden om de ontwikkelperspectieven vast te stellen. We organiseren werksessies met de gemeenteraden om ze inhoudelijk mee te nemen. Ook worden op meerdere momenten een besluit/ richting gevraagd aan de gemeenteraad om uiteindelijk te komen tot één ontwikkelperspectief.

6. Stakeholders

Het opstellen van het ontwikkelperspectief kunnen we niet alleen. Hierbij vinden we het belangrijk dat we actief samenwerken met het Rijk en de provincie. Daarbij is onze voorkeur om ze direct mee te nemen in een projectgroep.

Zoals aangegeven zijn de gemeenteraden belangrijke stakeholders die op gezette momenten in het proces meegenomen aan de hand van werksessies. Zodat de informatie en voorgestelde keuzes in begrijpbare informatie tot ze komt.

Stakeholders klankbordgroep / maatschappelijke partners

Om te komen tot het ontwikkelperspectief is het belangrijk om stakeholders te betrekken met als doel om input op te halen voor het ontwikkelperspectief én de inhoudelijke koers te verbeteren met kennis en ervaring van anderen. Deze stakeholders kennen de hoofdlijnen van onze ambitie, want ze zijn al betrokken bij het opstellen van de omgevingsvisies. Zoals:

- Marktpartijen zoals: ontwikkelaars, corporaties, beleggers en HMO
- Ondernemingen/werkgevers: grote ondernemingen (bedrijven), MKB passend bij het economische profiel, kennispark (VONK),
- Partners zoals landschap Overijssel, Waterschap en Twenteboard
- Onderwijsinstellingen en culturele organisaties

Een uitgebreidere stakeholdersanalyse is gewenst als bestuurlijke opdracht definitief is.

Toekomstige bewoners

Toekomstige bewoners zijn een interessante doelgroep om input op te halen om zo het ontwikkelperspectief nader aan te scherpen en te verbeteren. Hierbij dient afstemming te zijn met het programma talentopgave, zodat niet gelijktijdig dezelfde groep mensen worden benaderd.

Huidige inwoners

Huidige inwoners worden meegenomen in de denkbeelden uit het ontwikkelperspectief. Zij kunnen daarbij aangeven wat het bij ze oproept. We willen hen uitdagen ook te denken vanuit het perspectief van de toekomstige bewoner. In wat voor een omgeving willen zij straks wonen? Wat laten we hen na? We nodigen niet elke afzonderlijke bewoner uit. We doen dit voornamelijk via de wijkraden en buurtkringen.

Van belang is om afstemming te vinden met programma talent en de verstedelijkingsstrategie Twente over participatie, zodat niet dezelfde groep mensen worden overvraagd.

7. Inzet organisatie

Opdrachtgevers

Opdrachtgevers: Sanne Elferdink en Werner Gerritsen
Opdrachtnemer/programmamanager: Wander Apotheker
Opdrachtgeversoverleg: 1 x per 2 weken á 1,5 uur.

Programmateam

Het programmateam vormt de dagelijkse aansturing om het ontwikkelperspectief op te leveren.

Voorstel van samenstelling: Wander Apotheker, Iris Lansink – gemeente Hengelo, Franka Werner – gemeente Enschede.

Projectteam wordt ondersteund door een projectondersteuner.

Programmateam heeft wekelijks overleg.

Rol programmateamleden Hengelo-Enschede:

- Sparringpartner voor externe programmamanager op proces en inhoud (borgen van Hengeloos en Enschedees beleid en werkwijzen).

- Uitzetten en uitlijnen van werkzaamheden, denk bijvoorbeeld aan input ophalen bij collega's of informatie delen op intranet.
- Oren en ogen van beide gemeentelijke organisaties naar SHE en andersom
- Tijdig bijpraten van opdrachtgevers/ontwikkelmanagers/afdelingsmanagers.

Samen met opdrachtgevers en het programmateam worden directie en bestuurlijke opdrachtgevers meegenomen in het proces. Daarbij wordt aangesloten bij de inhoudelijke voortgang van de bijeenkomsten, zodat zij inhoudelijk bijgepraat kunnen worden.

Atelier dagen

Om de onderzoeksvragen van stap 2 te beantwoorden worden (ontwerp)atelierdagen georganiseerd. Er wordt tegelijkertijd aan verschillende vragen gewerkt in deelsessies. Deze atelierdagen worden nader uitgewerkt en voorbereid in overleg met het bureau. Op basis daarvan wordt exacte invulling en expertise ingevuld. Gedacht wordt aan in ieder geval inzet van de volgende personen:

- Stadbouwmeester Enschede
- Supervisor Hengelo
- Supervisor Landschap (nader in te huren)
- Ontwikkelmanager
- Planoloog Hengelo
- Planoloog Enschede
- Stedenbouwkundige Hengelo
- Stedenbouwkundige Enschede
- Planeconoom
- Beleidsadviseur woningbouw
- (Beleids)adviseur mobiliteit
- Strategische adviseur sociaal domein
- Beleidsadviseur EZ
- Landschapsontwerper
- (Beleids)adviseur groen, blauw, klimaatadaptatie, landelijk gebied.
- Programmamanager talentopgave

Gezien de capaciteit en wendbaarheid van het proces is het wenselijk om maximaal 20 personen aan ambtelijke vertegenwoordiging te hebben. Ook is het wenselijk om grotendeels dezelfde bezetting van personen te gebruiken die ook bij de verstedelijkingsstrategie van Twente zijn betrokken.

De atelierteamleden zijn ook de verbindende schakel tussen SHE en hun eigen vakinhoudelijke collega's. Zij moeten kennis en inhoud leveren, maar daarnaast ook input ophalen bij collega's (eventueel ook bij de andere gemeente) en zaken terugkoppelen bij hun vakgenoten. Zij zijn de ambassadeurs van SHE. Wij verwachten dat zij de uiteindelijke gemaakte keuzes ook kunnen uitleggen en uitdragen naar anderen.

Vraagbaakteam

Zoals ook tijdens de week van SHE wordt een schil van experts gevormd om de ateliers heen. Zij kunnen ingezet worden daar wanneer er vragen zijn. Daarbij is het belangrijk dat ook zij regelmatig op de hoogte worden gehouden van de ontwikkelingen en inzichten bij de ateliers.

- Projectmanagers
- Stadsecologen
- Beleidsadviseur sport
- Beleidsadviseur cultuur
- Beleidsadviseur onderwijs
- Beleidsadviseur duurzaamheid
- Milieuspecialist

Daarbij wordt ook gekeken naar de externe personen zoals:

- Provincie Overijssel (ROS)
- BZK (ROS)
- Waterschap (ROS)
- Lobbyisten vanuit gemeente Hengelo en Enschede

8. Risico's

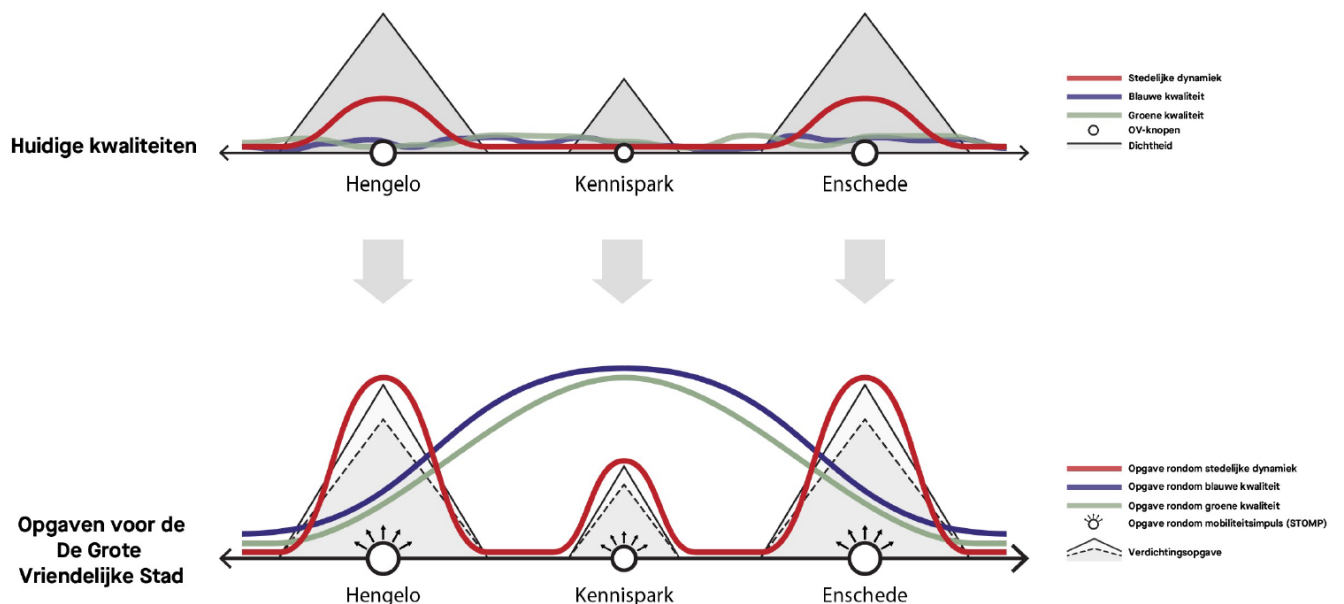
- Gemeenteraadsverkiezingen
- Afstemming verstedelijkingsstrategie Twente
- Defensie
- Geen keuzes maken en momentum verliezen
- Stikstof
- Capaciteit energienetwerk en water

Bijlage 1 - Rode draad week van SHE

De principes van de Grote Vriendelijke Stad

1. Stedenbouw en landschapsversterking gaan hand in hand.
2. Stimuleren van langzaam verkeer (fietsen en lopen) en OV is cruciaal voor vriendelijke groei.
3. Goede openbare ruimten, en slim stapelen met oog voor menselijke maat zorgen voor een ontspannen, stedelijke leefomgeving.
4. De stadscentra en stationsgebieden vormen welkome ontmoetingsplekken voor bewoners en mensen van buiten.
5. Faciliteren van alle levensfasen: opgroeien, carrière maken en gezond oud worden.
6. Wonen en werken komen samen als visitekaartje van de top-technologische regio

3 belangrijke toppen met een eigen karakter

Bijlage 2 - Relevantie informaties en studies

Er zijn acht onderzoeksvragen geformuleerd. We starten niet bij nul, veel informatie is er al. Hierbij een overzicht van informatie en studies die lopen en bijdragen bij het beantwoorden van de onderzoeksvragen.

1. Welke nieuwe vormen van stedelijk leefmilieus zijn passend in SHE waarbij ieder zijn eigen karakter heeft?
 - Tot welke programmatische mix van wonen, werken en voorzieningen leidt dit per leefmilieu?
 - Wie zijn de doelgroepen per leefmilieu?
 - Welke openbare ruimte, dan wel ontwerpprincipes horen bij het nieuwe stedelijke leefmilieu?
 - o Studie laadvermogen gemeente Hengelo-Enschede (opdrachtgever Belinda)
 - o Omgevingsvisie Enschede doet eerste aanzet van leefmilieus.
 - o Studie BZK laadvermogen ROS
2. Hoe versterken we het Twentse landschap en natuur (incl. groene en blauwe structuur) als identiteit van SHE én versterkend op de schaa sprong?
 - o Tijdens de week van SHE is door landschapsontwerper Strootman een raamwerk gemaakt.
 - o Stad en Water – Twente 2075
3. Welke voorzieningen zijn cruciaal en waar ontbreken die in de bestaande / nieuwe stad?
 - o Onderzoek voorzieningenprogrammering Hengelo/Enschede
4. Wat is er in de bestaande wijken nodig om alle levensfasen te faciliteren (roltrap)?
 - o Onderzoek voorzieningenprogrammering Hengelo/Enschede
5. Wat is het economische profiel van SHE als bijdrage aan de groene technologische topregio? En tot welke programmamix leidt dit?
 - o O.a. regionale economische bouwsteen, ontwikkelagenda economie geven eerste aanzet.
 - o Onderzoek vanuit het Rijk 'Ruimte voor werk'
 - o TIC profiel voor Enschede én Hengelo
6. Verbinden mensen en gebieden: Welke mobiliteitsstrategie hanteren we in SHE om actieve mobiliteit (lopen-fietsen) te stimuleren én de regionale bereikbaarheid te borgen?
 - o Onderzoek Mobiliteitsstrategie Hengelo – Enschede, door Goudappel
7. Wat zijn de randvoorwaarden voor de stadscentra en stationsgebieden zodat zij een welkome ontmoetingsplekken vormen voor bewoners en bezoekers?
 - o Onderzoek naar de leefmilieus
 - o Onderzoek vanuit het Rijk 'Ruimte voor werk'
8. Hoe draagt SHE bij aan de transitie van energie en beschikbaarheid drinkwater? Welke ruimte vraagt dit in SHE en wat is daarvoor nodig?
 - o In samenhang met Regionale ontwikkelstrategie Twente